

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.04.1988, sp. zn. 6 Cz 24/88, ECLI:CZ:NS:1988:6.CZ.24.1988.1

Číslo: 8/1990

Právní věta: Nemůže-li domácí pracovník vykonávat práce podle podmínek dohodnutých v pracovní smlouvě (§ 267 odst. 2 zák. práce) v důsledku omezení výroby při poklesu odběru zboží, nejde na straně organizace o překážky v práci ve smyslu ustanovení § 129 zák. práce, ale o ostatní překážky na straně organizace ve smyslu ustanovení § 130 odst. 1 zák. práce.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.04.1988

Spisová značka: 6 Cz 24/88

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Pracovní poměr

Předpisy: 65/1965 Sb. § 129

§ 130

§ 267

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Po bezvýsledném řízení u rozhodčí komise se žalobkyně žalobou domáhala vůči žalované organizaci zaplacení částky 2776,- Kčs. Uvedla, že u žalované organizace pracuje jako domácí pracovníce ve funkci pasířky. V měsících únoru až červnu téhož roku jí žalovaná organizace snížila přiděl prací pasířských a zčásti jí přidělovala práce jiné, než byly sjednány v dohodě o pracovních podmínkách. Vyslovila názor, že má nárok na doplatek do průměrného

Žalovaná organizace navrhla zamítnutí žaloby. Přednesla, že odbyt drobné kovové bižuterie silně poklesl a tento pokles má setrvalou tendenci. Žalobkyni přidělovala práce příbuzné její kvalifikaci a žalobkyně tyto práce vykonávala. Vzhledem k tomu, že výdělek domácích pracovníků je závislý na odbytu umělecké výroby a na dodávce materiálu, nemá žalobkyně nárok na doplatek výdělku.

Obvodní soud pro Prahu 10 rozsudkem žalobu zamítl. Vycházel z ustanovení § 267 odst. 2 písm. a) zák. práce, podle něhož se na domácí pracovníky nevztahují ustanovení o rozvržení stanovené týdenní pracovní doby a prostojích. Dovodil, že dojde-li k poruchám v dodávce materiálu, nemá domácí pracovník nárok na náhradu mzdy za dobu, po kterou nemohl z tohoto důvodu konat práci. Žalobkyně proto nemá nárok na náhradu mzdy, neboť pracuje jako domácí pracovníce a nižších výdělků dosáhla v důsledku poruch v dodávce

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně odvolání, v němž namítla, že s přidělováním jiných prací nesouhlasila, takže má nárok na doplatek mzdy (§ 115 odst. 3 zák. práce), popřípadě při neplatném převedení na jinou práci nárok na náhradu mzdy (§ 130 odst. 1 zák. práce). Snižování výroby vedlo ke snížení přídělů pasířských prací, které není prostojem; proto jí v rozsahu, ve kterém jí nebyla přidělována práce vůbec, přísluší nárok na náhradu mzdy (§ 130 odst. 1 zák. práce).

Městský soud v Praze svým rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný. K odůvodnění uvedl, že domácký dělník, na něhož se nevztahují ustanovení zákoníku práce 1) o prostojích, nemá nárok na přidělování dohodnuté práce v množství, jaké by vykonával na pracovišti organizace. Proto nemůže-li organizace pro nedostatek materiálu, pokles zájmu o vyráběné zboží nebo z jiných závažných důvodů zajistit dohodnutou práci v rozsahu zajišťujícím domáckému pracovníkovi výdělek v částce rovnající se jeho průměrnému výdělku, nemá tento pracovník nárok na doplatek mzdy (§ 130 odst. 1 zák. práce). Nárok na doplatek nemá ani tehdy, když ze stejných důvodů vykonává jinou práci, a to méně kvalifikovanou.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že uvedenými rozsudky soudů obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Soud prvního stupně dovedl, že žalobkyně nemohla konat pasířské práce v plném rozsahu z důvodu poruch v dodávce materiálu, tedy pro prostoj ve smyslu ustanovení § 129 zák. práce, že však jako domácká pracovnice nemá nárok na náhradu mzdy. Tento závěr nemá oporu v provedeném dokazování. Ani žalovaná organizace totiž netvrdila, že by přidělování pasířských prací v menším rozsahu bylo zapříčiněno přechodnými poruchami v dodávkách materiálu (surovin); naopak namítla, že ke snížení přídělů pasířských prací muselo dojít s ohledem na pokles odbytu drobné kovové bižuterie, který vykazuje setrvalou tendenci. Pokud by tomu tak bylo, nešlo by o prostoj a nárok na náhradu mzdy podle ustanovení § 129 zák. práce, jenž by žalobkyni jako domácké pracovníci nepříslušel, nýbrž o nepřidělování práce podle podmínek dohodnutých v pracovní smlouvě a o eventuální nárok žalobkyně na náhradu mzdy podle ustanovení § 130 odst. 1 zák. práce. Proto bylo třeba zaměřit dokazování především na to, z jakého důvodu a v jakém rozsahu byly žalobkyni přidělovány pasířské práce v menším rozsahu, než odpovídalo dohodě o pracovních podmínkách. Současně bylo zapotřebí zabývat se tím, na základě jakého právního důvodu a v jakém rozsahu a v jakém rozsahu byly žalobkyni zčásti přidělovány jiné než dohodnuté práce, a pak posoudit, zda žalobkyni nevznikl nárok na doplatek k dosažené mzdě ve smyslu ustanovení § 115 odst. 1 zák. práce nebo nárok na doplatek mzdy do průměrného výdělku podle ustanovení § 115 odst. 3 zák. práce anebo nárok na náhradu mzdy podle ustanovení § 130 odst. 1 zák. práce.

Pochybení soudu prvního stupně nenapravit ani odvolací soud, jenž sice vycházel z toho, že nedostatek pasířských prací byl vyvolán poklesem zájmu o drobnou kovovou bižuterii, tedy omezením umělecké výroby uvedeného druhu, nesprávně však měl za to, že i v tomto případě jde o

Poněvadž soud prvního stupně porušil zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř. a odvolací soud v ustanoveních § 219 o. s. ř., oba ve vztahu s ustanovením § 115 odst. 1 a 3, § 129 odst. 1 zák. práce v souvislosti s ustanoveními § 267 odst. 2 písm. a) a § 267a odst. 1 zák. práce, byly rozsudky soudů obou stupňů zrušeny (§ 242 odst. 1 o. s. ř.) a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Poznámky pod čarou:

1) zákona č. 65/1965 Sb. (ve znění se změnami a doplňky vyhlášeném pod č. 55/1975 Sb. a ve znění zákonů č. 72/1982 Sb., č. 111/1984 Sb.,

č. 22/1985 Sb., č. 52/1987 Sb., č. 98/1987 Sb. a č. 188/1988 Sb.).